

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000364

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-01-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жадейко Олексій Миколайович

2. Oleksiy Zhadeyko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Дата захисту: 12-02-2024

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 4601; ДФ 26.850.024

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.51.08.13, 18.31.31.05, 18.31.91, 18.31.22

Тема дисертації:

1. Художній код Валерія Гегамяна в мистецькому просторі
2. Artistic code of Valery Geghamyan in the art space

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене життю та творчості вірменсько-українського художника Валерія Арутюновича Гегамяна, чия художня та педагогічна діяльність мала значний вплив на формування образотворчого мистецтва Одеси та України в цілому, і чия спадщина стає все більш відомою та затребуваною в сучасному арт-просторі України та світу. В дисертаційному дослідженні визначені напрямки та індивідуально-стильові особливості творчості, виділені та обґрунтовані світоглядно-філософські засади образного художнього коду художника. У ході дослідження було виділено п'ять етапів біографії художника: вірменський, московський, біробіджанський, махачкалінський та одеський. З'ясовано, що драматична сімейна та особиста історія вплинули на світогляд митця та на тематику низки його робіт. Особлива увага приділена тогочасним історико-культурним процесам м. Одеси, де художник прожив більшу частину свого життя. Зроблений висновок про джерела формування індивідуальної манери Валерія Гегамяна, зокрема, сформований список митців, які користувалися його найбільшим інтересом, і вплив котрих на його творчість

є безсумнівним (М. Врубель, П. Гоген, М. Сар'ян та інші). Окреслено інтерес художника до мистецтва Давніх Єгипту та Греції, країн Азії, вірменського Середньовіччя. В результаті аналізу основ композиційної побудови та колористичного вирішення, характерних для робіт В. Гегамяна, виділені такі основоположні риси художньої творчості митця як монументалізм, тяжіння до декоративності, стилізація, узагальнення образів, етнічна складова, символічність. Здійснений аналіз ключових творів автора («Хачкар», «Весілля без кохання», «Осміяння», «Повстання», цикл «Балет») в аспекті характерних рис його творчої манери. Підтверджено, що його художня творчість, ґрунтуючись на класичних традиціях, містить риси якісної новизни. Це стосується як використання специфічних технічних прийомів (створення окремих фрагментів картин, які з'єднуються в єдине ціле), так і естетичних принципів (зокрема, імітація мозаїки засобами живопису). В дослідженні висвітлено питання реставрації, атрибуції та експертизи творчої спадщини Валерія Гегамяна. З цією метою були систематизовані та фахово проаналізовані твори з сімейного зібрання та деяких приватних колекцій. Описаний факт проведення масштабних реставраційних робіт, які здійснювались в період з 2015 по 2018 рік та дали змогу не лише стабілізувати стан творів, але й розробити методіку реставрації великоформатних картин, виконаних на картоні та папері. В дисертації розкриті питання участі робіт художника в якості високовартісних лотів в аукціонах, організованих українськими аукціонними домами («Дукат», «Золотий перетин», «Корнерс» та інші), а також дарування робіт у фонди провідних музеїв України. Здійснено систематизацію виставкової діяльності з метою представлення творчості Валерія Гегамяна в Україні та за її межами. Ключові слова: Валерій Гегамян, код культури, вірменське та українське образотворче мистецтво, одеський нонконформізм, виставкова діяльність, реставраційні роботи, монументалізм, художня історіософія.

2. The thesis is devoted to the life and work of the Armenian-Ukrainian artist Valery Geghamyan, whose artistic and pedagogical activity had a significant impact on the formation of the fine arts of Odesa and Ukraine as a whole, and whose legacy is becoming increasingly famous and in demand in the contemporary art space of Ukraine and the world. In the course of the study, five stages of the artist's biography are defined: Armenian, Moscow, Birobidzhan, Makhachkala, and Odesa. It is found that the dramatic family and personal history influenced the artist's worldview and the themes of a number of his works. Special attention is paid to the contemporary historical and cultural processes of the city of Odesa, where the artist lived most of his life. The fact of the artist's significant contribution to the development of art education in Ukraine was recorded. In particular, it was through his efforts that the Art and Graphic Faculty of the South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushinsky was opened. The primary systematisation of methodological developments preserved in the artist's archive is carried out; the main provisions of his teaching methods of artistic disciplines are formulated. These methods are still used in the training of artists in this higher educational institution. It is established that a significant number of outstanding modern Ukrainian artists were V. Geghamyan's students. In the thesis research, the vectors and individual stylistic features of the artist's creative work are defined; the worldview and philosophical foundations of his visual artistic code are highlighted and substantiated. A conclusion is made about the sources of formation of Valery Geghamyan's individual manner; in particular, a list of artists who were of his greatest interest and whose influence on his work is undoubted (M. Vrubel, P. Gauguin, M. Saryan and others) is formed. The artist's interest in the art of Ancient Egypt and Greece, Asian countries, and the Armenian Middle Ages is outlined. Materials science (foundations, soils, graphic, and painting tools) and trasological (traces of tools and manufacturing technologies) studies yielded a large volume of new data that became the foundation of a reference base that can be a guideline for further expert actions regarding works of uncertain provenance attributed to Valery Geghamyan. The problem of the provenance of Valery Geghamyan's works on the art market is investigated. A special emphasis is placed on the practical problems that arise for collectors, dealers, and other subjects of the market of works of art in connection with insufficient or deliberate distortion of data about the artist and his work. In particular, the authenticity of "author's" signatures and other signs on works that are in free circulation has been denied. In connection with the urgent need to protect Valery Geghamyan's authentic works, a system of their identification is developed and implemented. The directions of popularisation of the artist's creative heritage have been determined by researching the work of the Valery (Valik) Geghamyan Foundation. This Foundation is a public

institution engaged in popularisation and research activities. In memory of the artist-teacher, there is support for a new generation of artists. Thanks to the conducted research work on the study of the artistic phenomenon of Valery Geghamyan, it was possible to collect and argue a number of biographical facts, systematise, analyse, and introduce into scientific circulation a unique body of information about his artistic work. This, in turn, will allow specialists and a wide circle of venerators to more fully and deeply perceive the personality and creativity of Valery Geghamyan in Ukrainian and world contexts. The thesis research does not exhaust all aspects of the study of Valery Geghamyan's work in the artistic space. The potential of his artistic heritage as a relevant component of modern Ukrainian art is extremely high. Keywords: Valery Geghamyan, cultural code, Armenian and Ukrainian fine art, Odesa nonconformism, exhibition activity, restoration works, monumentalism, artistic historiosophy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Жадейко О. М. Етнічні образи у творчості Валерія Гегамяна. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2019. № 1. С. 429–434. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2019.167191>
- Жадейко О. М. Монументалізм як сутнісна риса творчості В. Гегамяна. Культура і сучасність: альманах. 2023. №2. С. 124–130. DOI 10.32461/2226-0285.2.2023.293881
- Жадейко О. М. Художні практики Валерія Гегамяна в контексті українсько-вірменських міжкультурних зв'язків. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2023. № 3. С. 142–148. DOI 10.32461/2226-3209.3.2023.289832
- Mironova T., Gamaliia K., Luts S., Zhadeyko O., Honcharenko A. Identification of Ukrainian art during active transformations of world art space [Ідентифікація українського мистецтва в період активних трансформацій світового мистецького простору.]. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research Double-Blind Peer-Reviewed. 2022. Vol. 12, Issue 2, Special Issue XXIX. Pp. 67–71. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000819377800012> (Web of Science)
- Жадейко О. М. Спадкоємність та послідовність у творчому шляху Валерія Гегамяна. Інноваційний розвиток науки нового тисячоліття: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернівці, 25–26 травня 2018 р.). Херсон : Молодий вчений, 2018. С. 14–16.
- Жадейко О. Алгоритм проведення комплексних мультидисциплінарних досліджень на прикладі художньої спадщини Валерія Гегамяна. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство: матеріали міжнародного симпозиуму, 6 червня 2019 р. / Міністерство культури України; Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ : НАКККиМ, 2019. С. 159–161
- Жадейко О. Легальний провенанс як засадничий фактор формування вартості робіт Валерія Гегамяна. Наукова атрибуція творів мистецтва, експертиза та оцінка культурних цінностей: матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 24–25 жовтня 2019 р.). Київ : НАКККиМ; Асоціація мистецтвознавців, експертів, оцінювачів та реставраторів, 2019. С. 32–35.
- Жадейко О. М. Художня філософічність творів Валерія Гегамяна. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во культ. України та інформ. політики ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. (Київ, 10 листопада 2022 р.). Київ : НАКККиМ, 2022. С. 44–45.

- Жадейко О. М. Мистецькі практики в педагогічній діяльності Валерія Гегамяна. Новітні дослідження культури і мистецтва: пошуки, проблеми, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во культ. України та інформ. політики ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. ; Наук. тов. студ., асп., доктор. і молод. вч. (Київ, 18 травня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. С. 127–128.
- Жадейко О. М. Особистість Валерія Гегамяна в одеському художньому середовищі. Сучасне мистецтво: науковий збірник. 2018. Вип. 14. С. 141–150.
- Жадейко О. М. «Культурний код» мистецького всесвіту Валерія Гегамяна: монографія. Київ : НАКККіМ, 2019. 296 с.
- Zhadeyko O. M. “Cultural Code” of Valeriy Geghamyan's Artistic Universe : Monograph / Ministry of Culture of Ukraine, NAKKKiM. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2019. 296 p.
- Жадейко О. Виставкова історія та експозиційний потенціал живопису й графіки Валерія Гегамяна. Український мистецтвознавчий дискурс: колективна монографія / За заг. ред. В. В. Карпова; НАКККіМ. Рига : Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2020. С. 129–147.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0118U001513

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михальчук Вадим Володимирович
2. Vadym V. Mikhalchuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юр Марина Володимирівна

2. Maryna V. Yur

Кваліфікація: д. мист., старший науковий співробітник, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3487-1480

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука

Код за ЄДРПОУ: 21598958

Місцезнаходження: вул. Михайла Бойчука, 32, Київ, 01103, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Безугла Руслана Іванівна

2. Ruslana Bezuhla

Кваліфікація: д. мист., доц., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 26167849

Місцезнаходження: вул. Євгена Коновальця, буд. 18-д, Київ, 01133, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія мистецтв України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Міщенко Ірина Іванівна

2. Iryna I. Mishchenko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: ;<https://orcid.org/0000-0002-3525-5885>

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карпов Віктор Васильович

2. Viktor V. Karpov

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Афоніна Олена Сталівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Афоніна Олена Сталівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Терещенко А. С.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна